

Lövith Margó És Bilman Lia

A kép 1946-ban készült, amikor megjöttünk a feleségemmel, Margóval a deportálásból. Itt már kezdett felszedni magára egy kicsit, mert előtte olyan leányosan nézett ki az én drágám, hogy az nem igaz. Gyönyörű fekete haja volt. Erőtelmes testalkatú volt. A fénykép a Szentegyház (ma Luliu Maniu) utca sarkán készült. Ez a leányka a képen Lia, Edit nagynénémnek, anyám húgának a gyereke. [Közvetlenül a felszabadulás után ismerkedett meg Lövith Egon Breuer Margóval.] Margó debreceni születésű volt, 1925-ben született, proletárcsaládból való volt. [A felszabadulásból hazatérve] nem maradt Magyarországon, egyenesen Kolozsvárra jöttünk. 1945 szeptemberében érkeztünk vissza, s vártak a barátok, akik szintén lágerben voltak, nem tudom, hol. Margó húszévesen érkezett ide. Mindenki szerette őt. Azzal, hogy Margó a feleségem lett, minden ajtó

megnyílt előttem. Nem volt egy nagy beszédű, mindig, amikor mondott, megfontoltan szólt. Nem volt olyan kacagó, de mindig mosolygott, mindig derűs, kellemes volt. Margó jól érezte magát közöttünk, a társaságot is szerette, ahova jártam. Miután megérkeztünk, mint deportáltak kaptunk egy szobát a Péter-Pál-villában. Egyszer csak megérkezett a rendőrség, és el akarták vinni, ki akarták toloncolni Margót az országból. Ezért gyorsan össze kellett házasodni hivatalosan is. 1945 novemberében házasodtunk meg. Kolozsváron nem voltak hajlandók összeadni bennünket, mert a drágám magyar állampolgár volt. Elintézték a barátaink, hogy menjünk Hídalmásra [egy közeli kisebb helységbe, ahol a hivatalos dolgokat könnyebben el lehetett intézni], és ott összeadtak hivatalosan. Lia édesanyja, Edit nagynéném terhes lett [közvetlenül a háború előtt], mentesült a deportálás alól, mert a Széchenyi téri zsidó kórházba ment szülni [lásd: mentesítések Észak-Erdélyben]. Ez a férjének, Bilman Károlynak az érdeme, mert ő rakta be oda, ő közben szabadon csellengett, jött-ment. A keresztények, akik ott voltak, bujtatták. 1944-ben, a szüléskor levitték Editet a pincébe, és ott szülte meg a Liát. Nem igyekeztek kihozni a kórházból, még ott maradt hosszú ideig a gyerekekkel. Samu [így szólították a férjet] nagyon ügyesen intézte, nem volt gettóban, se nem deportálták, mivel tudta igazolni valamilyen iratokkal, hogy ő német származású. Bécsi iskolája volt, jól beszélte a német nyelvet, és elhitette, hogy ő Bécsből jött, nem kötötte senkinek az orrára, hogy innen ment Bécsbe. 1945-ben született a másik gyerek, Judit. Samu itt halt meg az 1960-as években Kolozsváron, a Gheorghiu-Dej ideje alatt, és azután ment ki Edit a lányokkal Izraelbe. A két leány [Lia és Judit] körülbelül 17-18 évesek lehettek, és már itt, mind a ketten férjhez mentek valami regáti zsidó fiúkhöz, és együtt vándoroltak ki. Ők Tel-Avivban telepedtek le. Edit Holonban telepedett meg, nem emlékszem, milyen munkahelyen. Nem volt senki ismerőse Izraelben, úgy érkezett meg mint kivándorló, de kapott egy egyszobás berendezett lakást. Aztán Edit férjhez ment egy már régebben ott lévő magyar zsidóhoz, akinek volt ott háza. Limonádét árusított. Később, mikor mi Izraelbe érkeztünk, nagyon kevés időt töltöttünk vele együtt, de nagyon barátságos volt. Az utolsó időben Edit segített a beszerzésben és a fagyalt- és gyümölcsárusításban. Lia zongorázni tanult, muzsikus lett, és muzsikát is tanít otthon, Tel-Avivban. Jutka modernebb, valamilyen komputeres dolgot tanult.